

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА
ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

БЕКИТИЛДИ
Кыргыз Республикасынын
билим берүү жана илим
министрлигинин
Буйругу № 863/1
« 10 » май 2022 ж.

Каттоо номери 8
Код 200724

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ОРТО КЕСИПТИК БИЛИМ
БЕРҮҮСҮНҮН МАМЛЕКЕТТИК БИЛИМ БЕРҮҮ СТАНДАРТЫ**

**Адистик: 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо,
моделдештирүү жана технологиясы”**

Квалификация: модельер-конструктор

Бишкек 2022

1-глава. Жалпы жоболор

1. Ушул Кыргыз Республикасынын кесиптик орто билим берүүсүнүн 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча мамлекеттик билим беруу стандарты (мындан ары — Мамлекеттик билим беруу стандарты) “Билим берүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы башка ченемдик укуктук актыларына ылайык иштеп чыккан.

2. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартында төмөнкү түшүнөктөр пайдаланылат:

- негизги кесиптик билим берүү программасы - максаттарды, күтүлүүчү натыйжаларды, тийиштүү адистик боюнча билим берүү процессин ишке ашыруунун мазмунун жана уюштурулушун регламенттөөчү окуу- методикалык документтердин жыйындысы;

- сабактардын цикли - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон билим берүү программасынын бир бөлүгү же окуу сабактарынын жыйындысы;

- модул - окутуунун, тарбиялоонун белгиленген максаттарына жана натыйжаларына карата белгилүү бир логикалык жыйынтыкка ээ болгон окуу сабактарынын бөлүгү;

- компетенция - окуучунун аныкталган бир чөйрөдө майнаптуу жана жемиштүү иштөөсү үчүн зарыл болгон билими жагынан даярдоого карата алдын ала коюлган социалдык талап (ченем);

- кредит - негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугунун шарттуу ченеми;

- окутуунун натыйжалары - негизги билим берүү программасы/модулу боюнча окутуунун натыйжасында ээ болгон компетенциялар.

- кесиптик стандарт - кесиптик иштин конкреттүү түрүнүн чегинде анын мазмунуна жана сапатына карата талаптарды белгилөөчү, кызматкер кайсы иште болсо да, кайсыл уюмда болсо да өзүнүн ордун татыктуу ээлеши үчүн кызматкерде болушу милдеттүү болгон квалификациянын сапаттык деңгээлин баяндаган негиз түзүүчү документ.

Ушул Мамлекеттик билим берүү стандартын аткаруу менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан, кесиптик орто, билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү мекемелери үчүн милдеттүү болуп саналат.

2-глава. Колдонуу жааты

3. Ушул Мамлекеттик билим берүү стандарты 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууда милдеттүү болгон ченемдердин, эрежелердин жана талаптардын жыйындысын билдирет жана Кыргыз Республикасынын аймагында тиешелүү адистик боюнча лицензиясы жана аккредитациясы бар, менчигинин түрүнө жана ведомстволук таандыктыгына карабастан кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу бардык билим берүү уюмдарынын уюштуруу-методикалык документтерди иштеп чыгуусу, кесиптик орто билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн сапатын баалоосу үчүн негиз болуп эсептелет.

4. 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча Мамлекеттик билим берүү стандартынын негизги колдонуучулары болуп төмөнкүлөр саналат:

- ушул адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программаларын ишке ашырууга укуктуу билим берүүнүн уюмдарынын администрациясы жана педагогикалык курамы;

- ушул адистиктеги негизги билим берүү программасын өздөштүрүү боюнча өзүнүн окуу ишин натыйжалуу ишке ашыруу үчүн жооптуу студенттер;

- кесиптик ишти тийиштүү чөйрөсүндөгү адистердин жана иш берүүчүлөрдүн бирикмелери;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органынын тапшырмасы боюнча негизги билим берүү программаларын иштеп чыгууну камсыз кылуучу окуу-методикалык бирикмелер жана кеңештер;

- кесиптик орто билим берүүнү каржылоону камсыз кылуучу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- кесиптик орто билим берүү системасында мыйзамдардын сакталышын контролдоону камсыз кылуучу, кесиптик орто билим берүү чөйрөсүндө аккредитациялоочу жана сапатын контролдоочу билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдар;

- билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоочу агенттиктер.

3-глава. Адистиктин жалпы мүнөздөмө

5. 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча негизги кесиптик билим берүүсүнүн программасын өздөштүрүү формалары:

- күндүзгү;
- күндүзгү-сырттан (кечки)
- сырттан окуу.

6. Жалпы орто билим берүүнүн базасында күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн адистиги боюнча негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнүн ченемдик мөөнөтү 1 жыл 10 айдан кем эместе түзөт. Ушул кесиптик орто билим берүү программасын негизги жалпы билим берүүнүн базасында ишке ашыруу учурунда өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтү 1 (бир) жылга узартылат.

7. Кесиптик орто билим берүү программасына интеграцияланган жалпы орто билим берүүнүн жалпы билим берүү программасын (10 жана 11-класстар) ишке ашырууда жалпы орто билими жөнүндө документ (аттестат) берилбейт, ал эми сабактар боюнча баалар кесиптик орто билим берүү жөнүндө документке (дипломго) коюлат.

8. 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистигине тапшырган абитуриентте окууга тапшырууда төмөнкү документтердин бири болуусу тийиш:

- жалпы орто билими жөнүндө аттестат;
- негизги жалпы билими жөнүндө күбөлүк.

9. Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүү мөөнөтү кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан күндүзгү окуу формасында өздөштүрүүнүн белгиленген ченемдик мөөнөтүнө карата 6 айга узартылат.

Орто кесиптик билим берүүнүн программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюму кайра аттестациялоонун (кайра зачет тапшыруунун) жыйынтыгы менен башка адистик боюнча жогорку кесиптик билим же орто кесиптик билим алууда студент өздөштүргөн (өткөн) өзүнчө дисциплиналар (модулдар) жана (же) өзүнчө практикалар боюнча окутуунун натыйжаларын толук же жарым-жартылай кайра кабыл алышы мүмкүн.

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларын өздөштүрүүнүн башка ченемдик мөөнөттөрү өзүнчө ченемдик укуктук акт менен бекитилет.

10. Күндүзгү окуу формасы боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программаларынын эмгек сыйымдуулугу 120дан кем эмес кредитти түзөт. Бир окуу семестринин эмгек сыйымдуулугу 30 дан кем эмес кредитке барабар (окуу процесси эки семестрлик болуп уюштурулган учурда).

Бир кредит студенттин окуу ишинин 30 саатына барабар (анын

ичине аудиториялык, өз алдынча иши жана аттестациянын бардык түрлөрү кирет).

Күндүзгү-сырттан (кечки) жана сырттан окуу формалары боюнча, ошондой эле окутуунун ар түрдүү формалары айкалыштырылган учурда негизги кесиптик билим берүү программасынын эмгек сыйымдуулугу окуу жылы үчүн 45тен кем эмес кредитти түзөт.

11. Инсанды окутуу жана тарбиялоо жаатында 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттары.

11.1. **260903-“Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы”** адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын окутуу жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр саналат:

- ата мекендик жана эл аралык эмгек рыногунун суроо-талаптын жооп берген жана өмүр бою үзгүлтүксүз билим алууга даяр кийим тигүү өнөр жайы үчүн квалификациялуу орто деңгээлдеги адистерди даярдоо,
- бүтүрүүчүлөрдүн тигүү өнөр жай тармагында ийгиликтүү иштөөсүнө өбөлгө боло турган жалпы жана кесиптик компетенцияларын кызыктар тараптардын талабына ылайык өнүктүрүү.

11.2. **260903-“Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы”** адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын инсанды тарбиялоо жаатындагы максаты болуп төмөнкүлөр саналат:

- максатка умтулгандык, уюшкандык;
- эмгекчилдик, жоопкердик;
- атуулдук, коммуникативдүүлүк, толеранттуулук;
- жалпы маданиятын жогорулатуу.

12. **260903-“Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы”** адистигинин бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик ишинин тармагы - жеңил өнөр жай тармагы (тигүү буюмдарынын технологиясы, конструкциялоо жана моделдештирүү, өнөр жай ишканалардын ар кандай типтеги өндүрүштөрүнүн конструктордук документтерин иштеп чыгуу.

13. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин объектилери болуп төмөнкүлөр саналат:

- тигүү буюмдары;
- тигүү буюмдарынын материалдары;
- тигүү өндүрүшүндөгү технологиялык процесстер жана жабдуулар;
- конструктордук-технологиялык жана нормативдик-техникалык документтер;
- моделдердин коллекциялары (же тажрыйбалуу үлгүсү);

- эмгек жамааты.

14. Бүтүрүүчүлөрдүн кесиптик ишинин түрлөрү болуп:

- тигүү буюмдарын моделдештирүү;
- тигүү буюмдарын конструкциялоо;
- тигүү буюмдарын иштеп чыгуу саналат.

Бүтүрүүчү даярдалып жаткан кесиптик иштин түрлөрү кызыкдар болгон иш берүүчүлөр менен бирдикте кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары тарабынан иштелип чыгуучу анын билим берүү программасынын мазмунун аныкташы керек.

15. Бүтүрүүчүнүн кесиптик ишмердүүлүгүнүн милдеттери:

Бүтүрүүчү кесиптик ишмердүүлүгүнө ылайык төмөндөгү кесиптик милдеттерди чечүүгө тийиш:

Тигүү буюмдарын моделдештирүү:

- текстилдик материалдардын касиеттерин эске алуу менен ар түрдүү арналыштагы тигүү буюмдарынын моделдеринин көркөм эскиздерин иштеп чыгуу;
- тигүү буюмдарынын моделдик конструкциясын төөнөө методдору менен иштеп чыгуу;
- буюмдардын үлгүлөрүн иштеп чыгууда, өндүрүүдө жана сыноодо, көркөм-конструктордук чечимдин долбоорунун аткарылышына автордук көзөмөлдүктү жүзөгө ашырууга катышуу.

Тигүү буюмдарын конструкциялоо:

- түрдүү ассортименттеги буюмдардын долбоорунун конструктордук документтерин иштеп чыгуу;
 - тигүү буюмдарынын жаңы моделин түзүү, жалпы конструктивдик чечимин жана жүзөгө ашыруу;
 - даярдалуучу буюмдун конструкциясынын сапатын баалоо.

Тигүү буюмдарын иштеп чыгаруу:

- тигүү өндүрүшүнүн технологиялык жабдууларынын техникалык мүнөздөмөсүн түзүү жана өндүрүш участогунда коопсуздук техникасын камсыз кылуу;
 - буюмду даярдоонун технологиялык ырааттуулугун түзүү;
 - тигүү буюмдарын өндүрүүнүн технологиялык режимдерин жана иштетүү технологиясынын рационалдуу ыкмаларын тандоо.

16. Орто кесиптик билим берүүнүн 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча, негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүргөн бүтүрүүчү, даярдалды:

- тигүү тармагындагы кесиптик ишмердүүлүккө;
- жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүүгө;

- төмөндөгү багыттар боюнча тездетилген мөөнөттө жогорку кесиптик билим берүүнүн негизги билим берүү программаларын өздөштүрүүгө

740700 “Жеңил өнөр жай буюмдарынын конструкциясы жана технологиясы” (профили: Тигүү буюмдарынын конструкциясы; Тигүү буюмдарынын технологиясы);

570700 “Текстиль жана костюм искусствосу” (профиль: Буюмдарды көркөм долбоорлоо);

570400 “Дизайн” (профили “Кийимдин дизайны”).

4-глава. Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруунун шарттарына карата жалпы талаптар

17. Кесиптик орто билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары адистик боюнча негизги кесиптик билим берүү программасын өз алдынча иштеп чыгышат. Негизги кесиптик билим берүү программасы адистик боюнча тийиштүү Мамлекеттик билим берүү стандартынын, улуттук квалификациянын алкагынын, квалификациянын жана кесиптик стандарттын (эгер болсо) тармактык/сектордук алкактарынын негизинде иштелип чыгат.

Орто кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруучу билим берүү уюмдары илимдин, маданияттын, экономиканын, техниканын, технологиянын жана социалдык чөйрөнүн өнүгүүсүн эске алуу менен билим берүү сапатынын кепилдигин камсыз кылуу боюнча төмөнкүлөр менен туюндурулган сунуштарга ылайык негизги кесиптик билим берүү программасын 5 жылда бир жолудан кем эмес жаңылап турууга милдеттүү:

- бүтүрүүчүүлөрдү даярдоонун сапатын камсыз кылуу боюнча стратегияларды иштеп чыгуу;

- билим берүү программаларына мониторинг жүргүзүү, мезгил-мезгили менен рецензиялоо;

- так макулдашылган критерийлердин негизинде студенттердин билимдеринин жана ыктарынын, бүтүрүүчүлөрдүн компетенцияларынын деңгээлин баалоонун объективдүү жол-жоболорун иштеп чыгуу;

- окутуучулук курамдын сапатын жана компетенттүүлүгүн камсыз кылуу;

- бардык ишке ашырылуучу билим берүү программаларын жетиштүү ресурстар менен камсыз кылуу, аларды натыйжалуу колдонууну, анын ичинде окуп жаткандарды сурамжылоо аркылуу контролдоо;

- өзүнүн ишин (стратегиясын) баалоо жана башка билим берүү уюмдары менен салыштыруу үчүн макулдашылган критерийлер боюнча өзүн-өзү туруктуу негизде текшерип туруу;

- коомчулукка өзүнүн ишинин натыйжалары, пландары, инновациялары жөнүндө маалымдоо.

18. Студенттерди жана бүтүрүүчүлөрдү даярдоонун сапатын баалоо эки багытта жүргүзүлүп жаткан учурдагы, аралык жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны камтышы керек:

- дисциплиналарды өздөштүрүү деңгээлин баалоо;

- кесиптик модулдарды өздөштүрүү боюнча окуучулардын компетенцияларын баалоо.

Студенттерди учурдагы аттестациялоо кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан белгиленген (педагогикалык кеңеш бекиткен) баалоонун модулдук-рейтингдик системасынын негизинде окуу семестринин ичинде жүргүзүлөт.

Студенттерди орто аралык аттестациялоо ар бир семестрдин аягында жүргүзүлөт жана бардык сабактар боюнча семестрдеги учурдагы аттестациялоонун жыйынтыктары боюнча жыйынтык баалар (экзамендик баалар) коюлат.

Негизги кесиптик билим берүү программасына ылайык келген этаптуу же түпкү талаптарга студенттердин жана бүтүрүүчүлөрдүн жеке жетишкендиктеринин шайкеш келишине карата студенттерди учурдагы, орто аралык аттестациялоо жана бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу аттестациялоо үчүн билимин, билгичтигин жана ээ болгон компетенцияларынын деңгээлин баалоого мүмкүндүк берүүчү типтүү тапшырмаларды, контролдук иштерди, модулдук тесттерди камтыган баалоо каражаттарынын базалары түзүлөт. Баалоо каражаттарынын базалары кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму тарабынан иштелип чыгат жана бекитилет.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация Кыргыз Республикасынын министрлер кабинети тарабынан аныкталган тартипте жүргүзүлөт.

260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистигинин бүтүрүүчүлөрү үчүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун төмөнкү түрлөрү өткөрүлөт: бир дисциплина боюнча жыйынтыктоочу экзамен же бүтүрүүчү квалификациялык иш.

19. Негизги кесиптик билим берүү программасын иштеп чыгууда кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун бүтүрүүчүлөрдүн жалпы компетенцияларын (мисалы, социалдык өз ара аракеттенүү компетенцияларын, өзүн-өзү уюштурууну жана системалык иш мүнөзүндөгү өз алдынча башкарууну) түзүү мүмкүнчүлүктөрү аныкталышы керек. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- өзүнүн социалдык-маданий чөйрөсүн түзүүгө;
- инсандын ар тараптуу өнүгүүсү үчүн зарыл болгон шарттарды түзүүгө;

- студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүнү, студенттердин коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышуусун кошкондо, окуу процессинин социалдык-тарбиялык компонентин өнүктүрүүгө түрткү берүүгө.

20. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун негизги кесиптик билим берүү программасы студенттин тандоосу боюнча сабактарды камтуусу керек. Студенттин тандоосу боюнча сабактарды түзүүнүн тартибин кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун педагогикалык кеңеши белгилейт.

21. Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму төмөнкүлөргө милдеттүү:

- студенттердин өзүнүн окуу программасын түзүүгө катышуусунун реалдуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылууга;

- негизги кесиптик билим берүү программасын түзүүдө студенттерди алардын укуктары жана милдеттери менен тааныштырууга;

- студенттер тандап алган сабактар алар үчүн милдеттүү болуп калаарын, ал эми алардын жалпы эмгек сыйымдуулугу окуу планында каралгандан кем болбошу керектигин түшүндүрүүгө.

22. Студенттер тандоосу боюнча окуу сабактарын өздөштүрүүгө бөлүнгөн окуу убактысынын көлөмүнүн чегинде негизги кесиптик билим берүү программасында каралгап конкреттүү сабактарды тандап алууга укуктуу.

23. Студенттер кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюму негизги кесиптик билим берүү программасында каралган бардык тапшырмаларды белгиленген мөөнөттөрдө аткарууга милдеттүү.

24. Студенттер негизги кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүүдө натыйжаларга жетишүү максатында студенттик өз алдынча башкарууну өнүктүрүүгө, коомдук уюмдардын, спорттук жана чыгармачылык клубдардын, илимий студенттик коомдордун ишине катышууга милдеттүү.

25. Студенттин окуу жүктөмүнүн максималдуу көлөмү анын аудиториялык жана аудиториядан тышкары (өз алдынча) окуу ишинин бардык түрлөрүн камтуу менен жумасына 45 саат болуп белгиленет.

Күндүзгү окуу формасындагы бир жумалык аудиториялык сабактардын көлөмү адистиктин өзгөчөлүгүн эске алуу менен Мамлекеттик билим берүү стандарты менен аныкталат жана ар бир окуу дисциплинасын үйрөнүүгө бөлүнгөн жалпы көлөмдүн 35тен кем

эмес пайызын түзөт.

Окуу дисциплинасы боюнча өз алдынча иштөөгө бөлүнүүчү сааттарга ошол окуу дисциплинасы (модулу) боюнча экзаменге даярданууга каралган убакыт киргизилет.

26. Күндүзгү-сырттан (кечки) окуу формасында аудиториялык сабактардын көлөмү жумасына 16 сааттан кем болбошу керек.

27. Сырттан окуу формасында окутуучу менен сабак мүмкүндүгү студентке жылына 150 сааттан кем эмес көлөмдө камсыз кылынуусу керек.

28. Окуу жылындагы эс алуу убагынын жалпы көлөмү 10 жуманы, анын ичинде кыш мезгилинде эки жумадан кем эместе түзүүсү керек.

5-глава. Негизги кесиптик билим беруу программасына карата талаптар

29. 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча бүтүрүүчү негизги кесиптик билим берүү программасынын максаттарына жана ушул Мамлекеттик билим берүү стандартынын 11 жана 15-пункттарында көрсөтүлгөн кесиптик иштин милдеттерине ылайык төмөнкү компетенцияларга ээ болушу керек:

а) жалпы (ЖК):

ЖК1. Өз ишин уюштурууну, кесиптик милдеттерди аткаруу методун жана ыкмаларын тандоону, алардын натыйжалуулугун жана сапатын баалоону билүү.

ЖК2. Стандарттык жана стандарттык эмес абалдарда чечим кабыл алуу, маселелерди чечүү, жоопкерчиликти жана демилге көтөрүү.

ЖК3. Кесиптик милдеттерди натыйжалуу аткаруу, кесиптик жана инсандык өнүгүү үчүн зарыл болгон маалыматтарды издөө, чечмелөө жана пайдалануу.

ЖК4. Кесиптик ишинде маалыматтык-коммуникациялык технологияларды колдонуу.

ЖК5. Командада иштөөнү, кесиптештер, жетекчилер жана кардарлар менен натыйжалуу баарлашууну билүү.

ЖК6. Команда мүчөлөрүнүн (кол алдындагы) иши жана аларды иш ордунда окутуу, тапшырмаларды аткаруунун жыйынтыгы үчүн жоопкерчилик алуу.

ЖК7. Жеке инсандык жана кесиптик өнүгүүсүн башкаруу, кесиптик иште эмгек шарттарынын жана технологиялардын өзгөрүүсүнө адаптациялануу.

ЖК8. Чакан жамаат менен уюштуруу-башкаруу иштерине даяр болуу.

б) кесиптик, кесиптик ишмердиктин негизги түрүнө ылайык (КК):

Тигүү буюмдарын моделдештирүү

КК1. Тигүү буюмдардын жаңы түрлөрүнүн жана стилдеринин эскиздерин/коллекциясын чыгармачылык булактарды пайдалануу же сүрөттөө менен түзүү.

КК2. Моделдин эскизи боюнча кездемелерди жана колдонмо материалдарды тандоо.

КК3. Эскиз боюнча моделдин техникалык сүрөтүн аткаруу.

КК4. Ар түрдүү материалдардан төөнөө ыкмасын колдонуу менен техникалык моделдештирүүнү аткаруу.

КК5. Тигүү буюмдарынын өндүрүлүшүнүн ар бир этабында, моделдин көркөм-конструктордук чечиминин долбоорунун аткарылышына автордук көзөмөлдүктү жүзөгө ашырууга катышуу.

Тигүү буюмдарын конструкциялоо.

КК6. Типтүү жана жеке фигураларга тигүү буюмдарынын базалык конструкциялык негиздеринин чиймелерин аткаруу жана алардын негизинде ар түрдүү материалдардын касиеттерин эске алуу менен моделдердин сериясын иштеп чыгуу;

КК7. Тигүү буюмдарын конструктивдик моделдештирүүнү ишке ашыруу

КК8. Үлгүлөрдүн түрлөрүн түзүү жана градациясын аткаруу, табел мерин иштеп чыгуу;

КК9. Градациясын аткаруу жана материалда лекалаларды рационалдуу жайгаштыруу;

КК10. Өзгөрүлгөн талаптарга, өндүрүштүк мүмкүнчүлүктөргө жана жаңы материалдарга ылайык, кийимдин моделдик өзгөчөлүктөрүн жакшыртуу боюнча конструкциясына сунуштарды киргизүү, ошондой эле конструктивдик дефекттерди жоюу.

Тигүү буюмдарын иштеп чыгаруу.

КК11. Тигүү буюмдарын иштеп чыгуу ыкмасын тандоо жана нормативдик документтерге ылайык тигүү буюмунун технологиялык ырааттуулугун түзүү.

КК12. Тигүү өндүрүшүнүн универсалдуу жана атайын жабдууларында тигүү буюмдарын иштеп чыгуу жана алардагы майда кемчиликтерди жоюу, жөнгө салуу, кийирүү.

КК13. Нымдап – ысытып иштетүүчү жабдууларын колдонуу жана алардагы майда кемчиликтерди жоюу, жөнгө салуу.

КК14. Жеке жана эмгекти бөлүштүрүү менен ар кандай ассортименттеги тигүү буюмдарын этап – этабы менен иштеп чыгууну аткаруу.

КК15. Эмгек ресурстарын, курулуш материалдарын сарамжалдуу пайдаланууну камсыз кылууга катышуу жана чакан жамааттардын ишин уюштурууга жооптуу болушат.

КК16. Тигүү буюмдарынын кемчиликтерин аныктоо, анын алдын алуу жана жоюу боюнча иштерди аткаруу, ошондой эле продукциянын сапатын техникалык көзөмөлөөнү жүзөгө ашырууга милдеттүү.

30. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик программасына төмөнкүдөй блоктор жана окуу циклдери кирет:

1-блок «Дисциплиналар (модулдар)»:

- 1) жалпы гуманитардык цикл;
- 2) математикалык жана табигый илим цикли;
- 3) кесиптик цикл;
- 4) дене тарбия

2-блок «Практика»;

3-блок «Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация».

Орто кесиптик окуу жайы мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына ылайык негизги билим берүү программасын иштеп чыгат жана улуттук квалификациянын алкактарына ылайык окутуунун натыйжаларына жетүүгө жоопкерчилик тартат.

Дисциплиналардын (модулдардын) топтомун жана алардын негизги билим берүү программасынын ар бир блогуна тиешелүү эмгек сыйымдуулугун орто кесиптик окуу жайы улуттук квалификациянын алкактарында каралган окутуунун натыйжаларынын жыйындысы түрүндө аны өздөштүрүүнүн талаптарын эске алуу менен ушул блок үчүн белгиленген көлөмдө өз алдынча аныктайт.

Негизги кесиптик билим берүү программасы жалпы гуманитардык циклдин билим берүү дисциплиналарын ишке ашырууну камсыз кылуусу керек, алардын тизмеси жана эмгек сыйымдуулугу Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органы тарабынан аныкталат. Аталган дисциплиналардын мазмуну жана ишке ашыруу тартиби тиешелүү адистик боюнча орто кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

Орто кесиптик билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасы ушул Мамлекеттик билим берүү стандартына тиркелген түзүмгө ылайык иштелип чыгат.

31. Сабактардын ар бир цикли базалык (милдеттүү) жана элективдүү бөлүккө ээ болушу керек. Элективдүү бөлүк базалык бөлүктүн сабактарынын мазмуну менен аныкталуучу студенттердин билимдерин, ыктарын жана көндүмдөрүн кеңейтүүгө жана тереңдетүүгө мүмкүндүк бериши керек. Элективдүү бөлүк орто кесиптик окуу жайы тарабынан ишке ашырылуучу кесиптик билим берүү программасынын өзгөчөлүктөрүнө жараша белгиленет.

Мамлекеттик аттестациянын көлөмүн эске албастан милдеттүү бөлүктүн көлөмү негизги билим берүү программасынын жалпы көлөмүнүн 50дөн ашпаган пайызын түзүүгө тийиш.

Орто кесиптик окуу жайы ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдарга (алардын арызы боюнча) алардын психофизикалык өнүгүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн, жеке мүмкүнчүлүктөрүн эске алуучу жана зарыл болгон учурда аталган адамдардын өнүгүүсүнүн бузулушун оңдоону жана социалдык адаптациялоону камсыздоочу негизги билим беруу программасы боюнча окуу мүмкүндүгүн берүүсү тийиш.

32. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу окутулуучу сабактын профилине ылайык келген базалык билими бар жана системалык түрдө илимий жана (же) илимий-методикалык иш менен алектенген педагогикалык кадрлар менен камсыздалышы керек.

Кесиптик циклдын окутуучулары даярдоонун тийиштүү адистиги/багыты боюнча жогорку кесиптик билимге (бакалавр, магистр) ээ болуулары керек. Окутуучулук ишмердүүлүккө беш жылдан ашык өндүрүштүк стажы бар адамдарга жол берилет.

Билим берүү программасынын окутуучуларынын жалпы санына карата штаттык окутуучулардын үлүшү 80% дан кем эмес түзүлүшү керек. Окутуучу / студенттин катышы 1:12 ден ашпоого тийиш.

33. Адистиктин негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашырууда негизги кесиптик билим берүү программасынын сабактарынын толук тизмеси боюнча түзүлүүчү маалыматтар базасын жана китепкана фондун ар бир студенттин колдонуусу камсыз кылынышы керек.

Кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун 260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча билим берүү программасы лабораториялык жана курстук иштерди, практикалардын түрлөрүн (түзүлүүчү компетенцияларды эсепке алуу менен аныкталат) камтууга тийиш.

Негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруу үчүн зарыл болгон окуу адабияты жана/же электрондук адабият менен студенттердин камсыз болуусу бир студентке окуу китептери- 0,5 нуска, лабораториялык, практикалык жана курстук иштерге методикалык көрсөтмөлөр - 1 нускада ылайык келиши керек.

Окуу маалыматынын булактары заманбап талаптарга жооп берүүсү керек. Билим берүү процессинде мыйзам чыгаруу актылары, ченемдик документтер, кесиптик багыт берүүчү мезгилдүү басылмалардын материалдары пайдаланылышы керек.

Кесиптик орто билим берүүнүн Мамлекеттик билим берүү стандартынын талабына ылайык милдеттүү окуу китептери жана методикалык колдонмолор жумушчу программалар менен аныкталат. Окуу китептери катары лекциялардын конспектилеринин, электрондук окуу китептеринин тираждалган нускалары колдонулса болот.

Окуу жана окуу-методикалык адабияттар төмөнкүдөй болушу керек:

- гуманитардык жана социалдык экономикалык дисциплиналар боюнча акыркы 5 жылда басылып чыгарылган.
- математикалык жана табигый-илимий, кесиптик жана атайын дисциплиналар боюнча акыркы 10 жылдын ичинде чыгарылган.

Дистанттык билим берүү технологияларын колдонуу үчүн электрондук окуу-методикалык камсыздоо 100% ды түзүүгө тийиш.

34. Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун кесиптик орто билим берүү программасын ишке ашыруучу билим берүү уюмунун окуу планында каралган лабораториялык, дисциплиналык жана дисциплиналар аралык даярдоонун, студенттерди практикалык даярдоонун бардык түрүн жүргүзүүнү камсыз кылган, колдонуудагы санитардык жана өрткө каршы эрежелер менен ченемдерге ылайык келген материалдык-техникалык базасы болушу керек, ошондой эле техникалык окутуунун техникалык каражаттары менен жабдууга коюлуучу ченемдик талаптар - студент/компьютер, студент/жабдык катышын сактоо ж.б.

Бир студент үчүн, сабактардын эки смендүүлүгүн эске алганда, пайдалуу аянтын көлөмү 7 чарчы метрден кем болбоого тийиш.

БОЛЖОЛДУУ ТИЗМЕСИ

кабинеттерди, лабораторияларды, башка жайларды жана аларды жабдуу

а) жалпы билим берүү циклин жүзөгө ашыруу үчүн:

- Кыргыз тили жана адабияты;
- Орус тили жана адабияты;
- Чет тили;
- Математика;
- Информатика;
- Кыргызстан тарыхы жана Манас таануу;
- География жана экология;
- Социалдык-экономикалык дисциплиналар;

б) кесиптик циклди жүзөгө ашырууга:

- Тигүү буюмдарын конструкциялоо;
- Тигүү буюмдарынын материалын таануу;
- Тигүү өндүрүшүн жабдуулары;
- Тигүү буюмдарынын технологиясы;
- Сүрөт тартуу.

Жалпы имарат:

- Спорт залы;
- Библиотека (электрондук библиотека), интернет булагына туташкан окуу залы (1:1);

- АКТОВЫЙ зал;
- Ашкана
- Медпункт.

260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча программаны ишке ашыруу үчүн лабораторияларды, кабинеттерди окуу жабдуулары менен материалдык-техникалык жабдуу

к/н №	Кабинеттин (лабораториянын) аталышы	Жабдуулардын тизмеси
1.	Кыргыз тили жана кыргыз адабияты кабинети	Лицензиялык программалык камсыздоо менен компьютер, интерактивдүү панель, маркер тактасы, окуу жана маалымдама адабияттар.
2.	Орус тили жана адабияты кабинети	Лицензиялык программалык камсыздоо менен компьютер, интерактивдүү панель, маркер тактасы, окуу жана маалымдама адабияттар.
3.	Чет тили кабинети	Лицензиялык программалык камсыздоо менен компьютер, интерактивдүү панель, маркер тактасы, мультимедиялык лингафон кабинети 28 орундуу Диалог-3, окуу жана маалымдама адабияттар.
4.	Математика кабинети	Лицензиялык программалык камсыздоо менен компьютер, геометриялык дене моделдери, көмүр, цирк, маалымдама адабият, магниттик такта, математикалык формулалары бар стенддер.
5.	Информатики кабинети	Лицензиялык программалык камсыздоосу бар компьютерлер, принтер, маалымдама материалдар, программалык камсыздоо, окутуу программалары AutoCAD, Electronics Workbench, CorelDRAW, алгоритмдер жана аткаруучулар, кумир.
6.	Кыргызстандын тарыхы жана Манас таануу	Лицензиялык программалык камсыздоо менен компьютер, интерактивдүү панель, маркер тактасы, окуу жана маалымдама адабияттар, «Манас» - бардык томдору.
7.	География жана экология кабинети	Лицензиялык программасы бар компьютер, интерактивдүү панель, маркер тактасы, окуу жана маалымдама китептери, дүйнөнүн саясий жана физикалык картасы.
8.	Социалдык-экономикалык дисциплиналар кабинети	Лицензиялык программалык камсыздоо, мультимедиа проектору, окуу жана маалымдама адабияты бар компьютер.

9.	Тигүү буюмдарын конструкциялоо кабинети	Лицензиялык программасы бар компьютер, интерактивдүү панель, көрсөтмө куралдар, стандарттуу бычуучу стол, жумушчу лекалдардын базалык негиздери, бычуучу кайчы, саниметрдик лента, чийме үчүн линейкалардын комплекси, манекендер. АДС (САПР) программалык камсыздоо (сунушталат).
10.	Тигүү буюмдарынын материалын таануу кабинети	Лицензиялык программасы бар компьютер, интерактивдүү панель, текстиль материалдарынын үлгүлөрү, жиптер, фурнитура, микроскоп, лупа, электрондук тараза.
11.	Тигүү өндүрүшүн жабдуулары кабинети	Лицензиялык программасы бар компьютер, интерактивдүү панель, көрсөтмө куралдар, макеттер жана тигүү жабдууларынын камсыздоочу бөлүктөрү ж.б.
12.	Тигүү буюмдарынын технологиясы кабинети	Лицензиялык программасы бар компьютер, интерактивдүү панель, универсалдык тигүү машинасы, чекесин тордоп тигүүчү машина, тегиз тигүүчү атайын машина, илмек көзөөчү жарым автомат, үтүктөөчү стол, өндүрүш буу үтүгү.
13.	Сүрөт тартуу кабинети	Лицензияланган программалык камсыздоо менен компьютер, мультимедиа проектору, мольберттер (1:1), гипстен жасалган геометриялык фигуралар.
14.	Спорт залы	Спорттук тренажерлор, керектүү спорттук инвентарлар, баскетбол үчүн тактайлар, теннис үстөлдөрү.

35. Бүтүрүүчүлөрдүн квалификациялык иштеринин мазмунуна, көлөмүнө жана түзүмүнө коюлуучу талаптар Кыргыз Республикасынын министрлер кабинети аныктай турган орто кесиптик билим берүүчү уюмунун бүтүрүүчүлөрүн мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациялоонун тартибин эске алуу менен орто кесиптик окуу жайы тарабынан аныкталат.

260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча кесиптик орто билим берүүсүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын түзүмү

Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын түзүмү		Негизги кесиптик билим берүү программасынын жана анын окуу циклдериинин кредиттердеги көлөмү
		1 жыл 10 ай
1-блок	I. Жалпы гуманитардык цикл	99
	II. Математикалык жана табигый илимий цикл	
	III. Кесиптик цикл	
	Дене тарбия(көрсөтүлгөн семестрлерде жумасына 2 сааттан)	3-5 семестрлер
2-блок	Практика	15
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация	6
Кесиптик орто билим берүүнүн негизги кесиптик билим берүү программасынын көлөмү		120

260903 - “Тигүү буюмдарын конструкциялоо, моделдештирүү жана технологиясы” адистиги боюнча базалык деңгээлиндеги орто кесиптик билим берүүнүн

БОЛЖОЛДУУ ОКУУ ПЛАНЫ

Квалификация – модельер - конструктор

Окуу формасы – күндүзгү

Окутуунун ченемдик мөөнөтү:

Жалпы орто билим берүүнүн базасында 1 жыл 10 ай

№ п/п	Окуу сабактарынын аталышы (анын ичинде практика)	Общая трудоемкость		Семстрлерге болжолдуу бөлүштүрүү			
		кредиттери	Сааттары	3 семестр	4 семестр	5 семестр	6 семестр
				Жумалардын саны			
				15-18	15-18	12-18	9-18
1-блок	Жалпы гуманитардык цикл	18	540				
	Базалык бөлүк	15	450				
	Кыргыз тили жана адабияты	3	90	x			
	Орус тили	2	60	x			
	Чет тили	2	60		x		
	Кыргызстан тарыхы	4	120	x			
	Манастаануу	2	60		x		
	Кыргызстандын географиясы	2	60		x		
	Элективдүү бөлүк	3	90		x		
	ЖАЛПЫСЫНАН:	18	540				
	Математикалык жана табигый илимий цикл	6	180				
	Базалык бөлүк	4	120				
	Кесиптик математика	2	60		x		
	Компьютердик графика жана мультимедия	2	60	x			
	Элективдүү бөлүк	2	60		x		
	ЖАЛПЫСЫНАН:	6	180				
	Кесиптик цикл	75	2250				
	Базалык бөлүк	36	1080				
	Инженердик графика	2	60	x			
	Тигүү өндүрүшүндө материал таануу	3	90	x			
	Рисунок жана костюмдун композициясынын негизи	5	150	x	x		
	Тигүү буюмдарынын конструкциясы	5	150	x	x		
	Тигүү өндүрүшүн конструктивдик-технологиялык даярдоо	7	210			x	x
Ар кандай материалдардан жасалган тигүү буюмдарынын технологиясы	7	210	x		x	x	
Костюмду көркөм долбоорлоо	5	150		x	x		
Тигүү өндүрүшүнүн аппараттары жана машиналары	2	60	x				

	Элективдүү бөлүк	39	1170	x	x	x	x
	ЖАЛПЫСЫНАН:	75	2250				
	Жалпы теориялык окуу:	99	2970				
	Дене тарбия (*)		Жумасына 2 с	x	x	x	
2-блок	Иш-тажрыйба (**)	15	450	x		x	x
3-блок	Мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестация (***)	6	180		x		x
	Семестрдеги экзамендин жалпысы (максимум)	8-10		8-10	8-10	8-10	8-10
	Курстук иштер/долбоорлор		2			x	x
	Негизги билим берүү программасыны жалпы эмгек сыйымдуулугу	120	3600	30	30	30	30
	(*) жалпы эмгек сыйымдуулугуна дене тарбия кирбейт						
	(**) иш-тажрыйбанын түрү жана саны окуу жайдын өзгөчөлүгүнө жараша						
	(***) жыйынтыктоочу мамлекеттик экзаменди окуу жай аныктайт.						